

JTF-rahoitus osana rakennerahastoja – Yleiskatsaus ja liiton EAKR-rahoitus

Jouni Ponnikas
Aluekehitysjohtaja
Kainuun liitto

JTF-tiedotustilaisuus 9.12.2022

Green Deal, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

EU aikoo

saavuttaa
ilmastoneutraaliuden
vuoteen 2050
mennessä

suojella ihmiselämää,
eläimiä ja kasveja
saastumista
vähentämällä

auttaa yrityksiä kehittymään
maailman johtaviksi
toimijoiksi puhtaiden
tuotteiden ja teknologioiden
alalla

auttaa varmistamaan,
että siirtymä on
oikeudenmukainen ja
osallistava

*"Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on Euroopan uusi kasvustrategia.
Sen avulla voimme vähentää päästöjä ja
luoda samalla uusia työpaikkoja."*

Ursula von der Leyen, Euroopan komission puheenjohtaja

*"Ehdotamme vihreää ja osallistavaa siirtymää, jonka
avulla voidaan parantaa ihmisten hyvinvointia ja
varmistaa terve maapallo tuleville sukupolville."*

Frans Timmermans, Euroopan komission johtava varapuheenjohtaja

93 % eurooppalaista
pitää **ilmastonmuutosta**
vakavana ongelmana

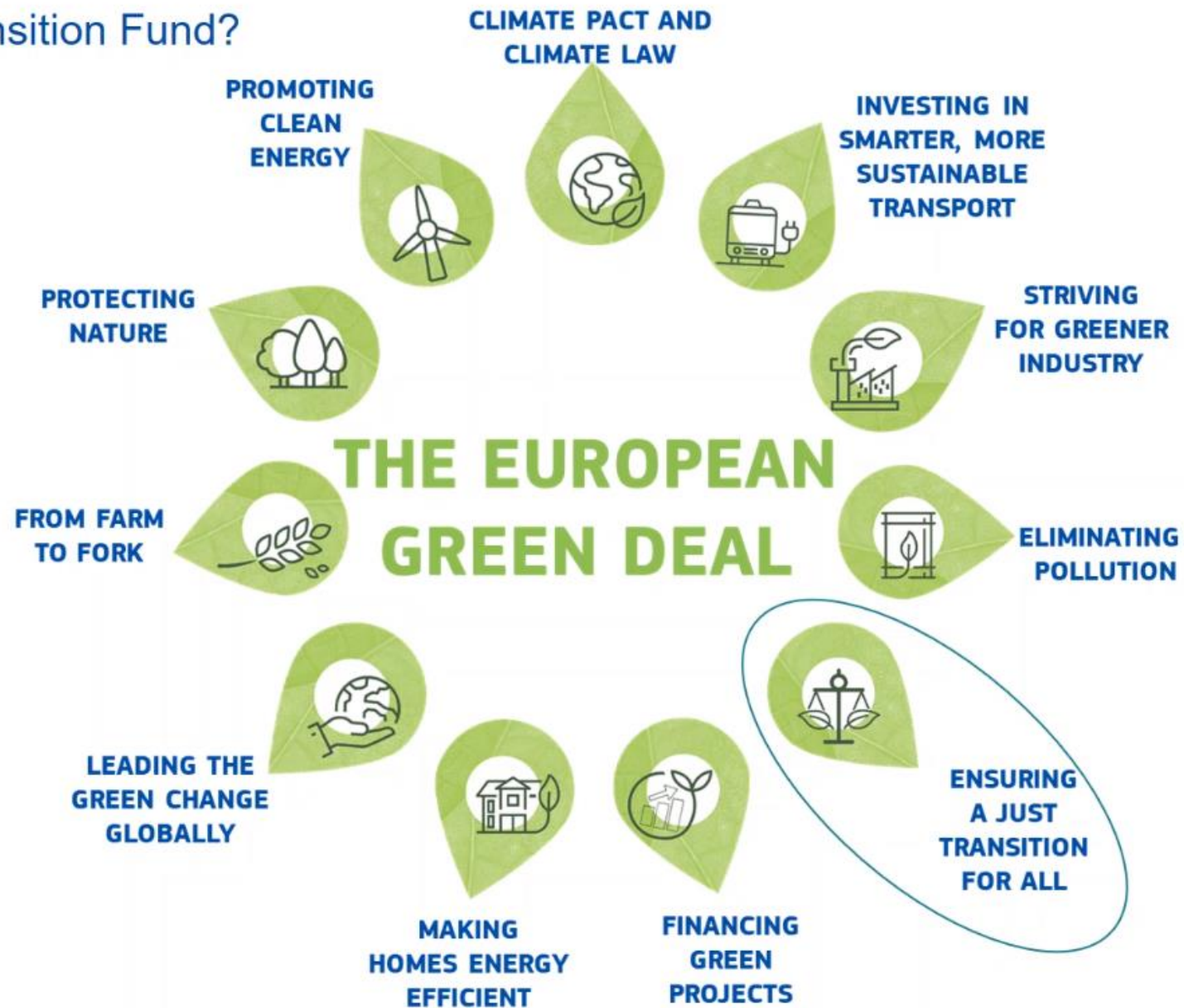
93 % eurooppalaisista
on **toteuttanut** ainakin yhden
toimen ilmastonmuutoksen
torjumiseksi

Kainuun liitto

79 % on sitä mieltä, että
ilmastonmuutosta torjuvat
toimet **johtavat innovointiin**

What is Just Transition Fund?

East & North
FINLANDItä- & Pohjois-
SUOMI

Uudistuva ja Osaava Suomi 2021–2027 -ohjelma tiiviisti

EAKR			ESR		JTF	
INNOVATIIVINEN SUOMI (508,6 M€)	HIILINEUTRAALI SUOMI (246,1 M€)	SAAVUTETTA- VAMPI SUOMI (65,6 M€)	TYÖLLISTÄVÄ, OSAAVA JA OSALLISTAVA SUOMI (521,2 M€)	SOSIAALISTEN INNOVAATIOIDEN SUOMI (29,0 M€)	AINEELLISTA PUUTETTA TORJUVA SUOMI (28,8 M€)	OIKEUDEN- MUKAISEN SIIRTYMÄN SUOMI (451,0 M€)
T&K&I	Energiatehok- kuus ja päästö- vähennykset	Tieliikenne	Työllisyys	Lasten- suojelunuoret	Ruoka-apu	*Liiketoiminta ja työpaikat * T&K&I investoinnit ja uudet ratkaisut * Turvetuo- tandoalueiden kunnostus ja muuttaminen
Digitalisaatio	Ilmaston- muutos		Osaaminen			
PK-yritykset	Kiertotalous		Yhdenvertai- suus ja osallisuus			

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027

EU:n alue- ja rakenne- politiikan ohjelma (AURA)

Sisällys

1. Ohjelmastrategia: keskeiset haasteet ja poliittiset toimet.....	4
2.1. EAKR-toimintalinja 1: Innovatiivinen Suomi.....	24
2.1.1 Eryistavoite 1.i: Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen.....	24
2.1.2 Eryistavoite 1.ii Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi.....	31
2.1.3 Eryistavoite 1.iii: Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyyn parantaminen.....	39
2.2. EAKR-Toimintalinja 2: Hiilineutraali Suomi.....	45
2.2.1 Eryistavoite 2.i: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.....	45
2.2.2 Eryistavoite 2.iv: Ilmastomuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen.....	53
2.2.3 Eryistavoite 2.vi: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen.....	60
2.3 EAKR-toimintalinja 3: Saavutettavampi Suomi.....	67
2.3.1 Eryistavoite 3.ii: Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen.....	67
2.4. ESR+-toimintalinja 4: Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi.....	72
2.4.1. Eryistavoite 4.a: Polkuja töihin.....	72
2.4.2. Eryistavoite 4.g: Uutta osaamista työelämään.....	80
2.4.3. Eryistavoite 4.h: Yhdenvertaiseen osallisuuteen.....	88
2.5. ESR+-toimintalinja 5: Sosiaalisten innovaatioiden Suomi.....	95
2.5.1 Eryistavoite 5.h: Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen.....	96
2.6. ESR+-toimintalinja 6: Aineellista puutetta torjuva Suomi.....	102
2.6.1 Eryistavoite 6.m: Eväitä elämään.....	102
2.7. JTF-toimintalinja 7: Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi.....	104
2.7.1 Eryistavoite: Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä.....	104
3. Rahoitussuunnitelma.....	109
3.1 Määrärahat vuosittain.....	109

East & North
FINLAND

Itä- & Pohjois-
SUOMI

JTF (Just Transition Fund)- Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

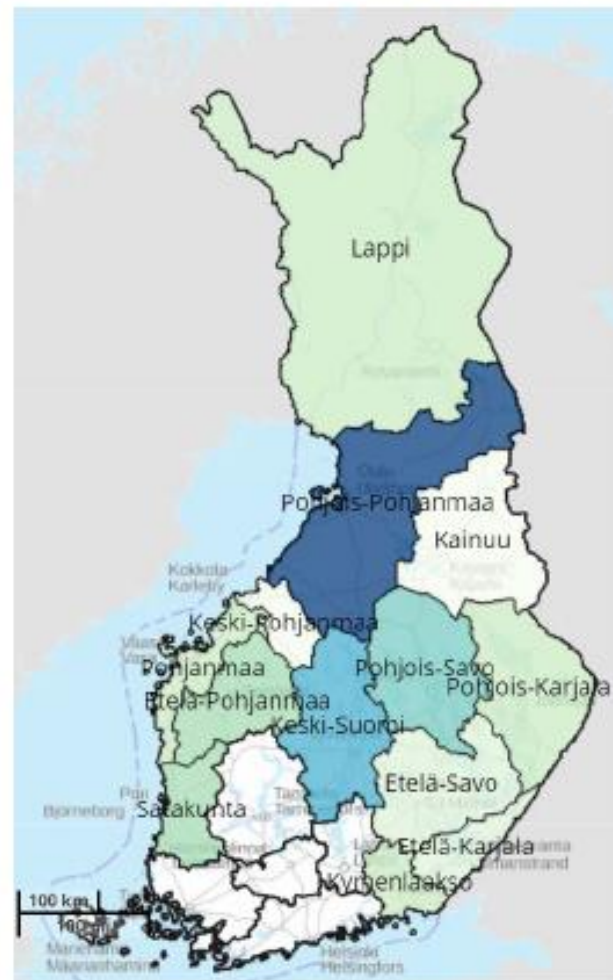

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston kohdentuminen Suomessa (alustava)

Lappi
Pohjois-Pohjanmaa
Kainuu
Keski-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Pohjois-Karjala
Pohjanmaa
Etelä-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Etelä-Savo
Etelä-Karjala
Kymenlaakso
Satakunta
Pirkanmaa (Punkalaidun, Kihniö, Parkano, Virrat)

Varojen
maakunta-
kohtainen jako
2021-2027
EU+valtio
(käyvät hinnat)

	ESR	EAKR	JTF	Yhteensä
Maakunnat	EU+valtio	EU+valtio	EU+valtio	
Uusimaa	59 256 866	69 177 093	0	128 433 959
Pohjanmaa	12 525 103	16 452 192	19 046 276	48 023 571
Varsinais-Suomi	41 404 188	27 211 269	0	68 615 457
Pirkanmaa	42 307 861	25 268 736	4 312 362	71 888 959
Pohjois-Pohjanmaa	84 247 189	152 718 879	119 384 298	356 350 366
Lappi	45 264 929	157 480 546	62 586 829	265 332 304
Keski-Pohjanmaa	14 943 409	32 173 335	19 688 086	66 804 830
Pohjois-Savo	55 624 520	152 708 985	82 604 824	290 938 329
Etelä-Karjala	13 936 111	18 138 366	25 759 235	57 833 712
Kanta-Häme	17 350 160	28 849 114	0	46 199 274
Satakunta	21 353 219	34 095 315	26 913 025	82 361 559
Keski-Suomi	28 215 205	36 534 367	47 523 909	112 273 481
Etelä-Pohjanmaa	16 301 436	55 452 795	41 108 138	112 862 369
Päijät-Häme	29 803 319	30 424 849	0	60 228 168
Pohjois-Karjala	47 445 829	110 850 294	55 935 449	214 231 572
Kainuu	36 822 886	60 219 523	14 888 450	111 930 859
Kymenlaakso	29 376 185	18 824 019	32 883 014	81 083 218
Etelä-Savo	58 730 618	96 693 467	43 356 358	198 780 443
YHTEENSÄ	654 909 033	1 123 273 144	595 990 253	2 374 172 430

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston kohdentaminen Suomessa

- JTF:n sisältöehdotukset valmistellaan maakunnittain alueellisten siirtymäsuunnitelmien muodossa.
- Suunnitelmassa **tuettava toiminta tulee perustella turvetuotannon vähenemisen tai alasajon negatiivisten sosioekonomisten haittavaikutusten pohjalta. Myös yhteys aluetalouden uudistamiseen ja elinkeinojen monipuolistamiseen tulee osoittaa.**
- Komissio hyväksyy suunnitelmat.
- **JTF:n käynnistyy 2-3/2023 osana *Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027* EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa**

Oikeudenmukaisen Siirtymän Mekanismi – JTM

Pilari 1 JTF – Oikeudenmukaisen Siirtymän Rahasto	Pilari 2 InvestEU Just Transition Scheme (JTS)	Pilari 3 Julkisen sektorin lainajärjestelyt (PSLF)
Mitä tarjotaan: Alueellista tukea talouden monipuolistamiseen ja uudistamiseen, sekä työntekijöiden jatko- ja uudelleen kouluttamiseen ja työllisyyttä parantaviin hankkeisiin. Kuka voi saada: 13 nimettyä maakuntaa: Lappi, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Pohjanmaa, Satakunta, Keski-Suomi, Pohjanmaa, Etelä-Karjala, Kymenlaakso, +4 kuntaa Pirkanmaalta Lähtökohtana erillinen Oikeudenmukaisen siirtymän alueellinen suunnitelma TJTP, Tämä rahasto EAKR ja ERS+ rinnalla rakennerahasto-ohjelmassa - Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 ohjelmassa - Tulee (ilmeisesti) olemaan rahastossa yksi erityistavoite, jota toimeenpannaan kohdealueilla perustuen alueelliseen oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmaa - TJTP ⇒ TJTP LUO MYÖS POHJAN PILARIT 2 JA 3 rahoituksen hyödyntämiselle. Tulee olla selkeä linkki siirtymän hallitsemiseen, investointitarpeiden toteuttamiseen, uusien innovatiivisten ratkaisujen ratkaisuun jne. ⇒ Opas oikeudenmukaisen siirtymän toimeenpanoon periaatteella ”FOOD FOR THOUGHT” Euroopan komission kokoama yhteenveto https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgen/er/studies/pdf/toolkit_sust_transit_fi.pdf	Mitä tarjotaan: InvestEUn tukimekanismien kohdennettu rahoitusjärjestely tukemaan TJTP mukaisen siirtymän toimeenpanoa. Luvassa tiettyjä kevennyksiä ja erityisjärjestelyjä suhteessa normaaliin InvestEU-rahoitukseen. → Kanavoidaan käytännössä lainoina, lainatakauksina ja pääomasijoituksina. Lähtökohtana on tukea vihreän siirtymän toimia, jotka tukevat TJTP toimeenpanoa. Kuka voi saada: Yritykset ja myös muut toimijat. Lähtökohtana InvestEU:n neljä temaattista painopistealuetta/politiikkaikkunaa • Kestävä infrastruktuuri • Tutkimus, kehittäminen ja digitalisaatio • Mikro ja PK yritykset (myös mid-cap yritykset tietyin varauksin) • Sosiaaliset/yhteiskunnalliset investoinnit ja osaaminen → Edellytys on, että tämä tukee TJTP toimeenpanoa Tuen kohdentaminen: TJTP:n toimenpiteitä täydentävät yksityiset (ja julkiset investoinnit). Hankkeiden kokoluokat InvestEU mukaisia (10 000€ →) Tuki välitetään InvestEU toteutuskumppaneiden tai rahoituksen välittäjäorganisaatioiden tai tilanteesta riippuen suoraan EIP kautta Esimerkki: Energia- ja kuljetusalojen yritysten toiminnan muutoksiin liittyvien investointien rahoitus, matkailuyritysten infrastruktuurin kehittäminen, rakennuudistukset, teknologioiden ja tutkimustulosten siirtäminen markkinoille Lista Invest EU politiikkaikkunoiden rahoitusesimerkeistä https://europa.eu/investeu/about-investeu/what-investeu-programme_en	Mitä tarjotaan: Rahoitusta hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtymiseen liittyviin investointeihin julkiselle sektorille. - 15% avustus + 85% laina - Isot hankkeet 40-50M€ - Pienille hankkeille lainajärjestelyjen/ohjelmien kautta Kuka voi saada: • Kohdealueitten kunnat • Kuntayhtymät • Julkiset liikelaitokset • ’Tuensaaja’ on joko julkisoikeudellinen yhteisö tai yksityisoikeudellinen elin, jolle on annettu hoidettavaksi julkisen palvelun tehtävä → Edellytys on, että tukee TJTP toimeenpanoa Tuen kohdentaminen: Julkisen tahon siirtymäinvestoinnit - vastuussa voi olla myös yksityinen taho (sopimus julkisen tahon kanssa). Rahoitus haetaan välittäjältä, CINEA → Lainaosuuden päätöksen tekee EIP, jonka jälkeen CINEA antaa avustuspäätöksen. Esimerkki: Liikenne- ja energiainfrastruktuuri, kunnalliset kaukolämpöverkostot, älykäs jätehuolto, puhdas energia ja energiatehokkuus mukaan lukien rakennusten korjaus- ja käyttötarkoituksen muuttaminen, tuki kiertotalouteen siirtymisessä, ympäristön/maa-alueen entisöinti ja/tai puhdistaminen, uudelleen- ja täydennyskoulutus, koulutus ja yhteiskunnallinen infrastruktuuri
Pilarien 2 ja 3 investointiesitysten tulee tukea TJTP:ssä esitettyjen siirtymähaasteiden ratkaisemista ja tukea talouden monipuolistamista vihreän siirtymän keinoin		

JTF tuettavan toiminnan tyypit

1. Pk-yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja innovointivalmiudet (ml. liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen), toimintaa uudistavat ja tuottavuutta lisäävät investoinnit sekä tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen

2. Elinkeinoelämälähtöinen innovaatiotoiminta ja TKI-yhteistyö; yritysten ja tutkimuksen yhteishankkeet;

JTF tuettavan toiminnan tyypit

3. Uusi tai uudistuva liiketoiminta, (ml. yritysverkostojen kehittäminen, yrityskiihdyttämö- ja hautomomallit) sekä yritysten jatkuvuus omistajavaihdoksin;

4. Turvesektorin ja muiden turvesektorin toimijoiden osaamisen ja valmiuksien kehittäminen mm. puunkorjuun ja turvesoiden ennallistamisen aloilla uuden liiketoiminnan mahdollistamiseksi;

5. Uudelleen koulutus ja uusien taitojen hankkiminen; ensisijainen kohderyhmä turvesektorilta työttömiksi jääneet tai työttömyysuhanalaiset erityiskohteena nuoret

JTF tuettavan toiminnan tyypit

6. Uudet innovaatiot turpeen korvaamiseksi ja turpeen uudet innovatiiviset käyttömuodot;

7. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden uudet ratkaisut ja TKI

8. Pk-yritysten bio- ja kiertotalouskonseptit

JTF tuettavan toiminnan tyypit

9. Selvitykset ja pilotoinnit turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistamisen ja jälkikäytön edellytyksistä ja mahdollisuuksista;

10. Polttoon perustuvan ja perustumattoman teknologian lisäinvestoinnit (pilarit II ja III)

KAINUUN OIKEUDENMUKAISTA SIIRTYMÄÄ KOSKEVA SUUNNITELMA 2021 - 2027

Käytettävissä oleva **JTF-rahoitus** Kainuussa vuonna 2023 (2022+2023 rahoitus yhteensä), milj. €

Erityis-tavoite 2.7.1 / Rahoittaja	JTF EU	Valtio	Yhteensä EU+valtio	Kunta	Yhteensä EU+valtio+kunta
POP-ELY	4,181	1,343	5,524	0,317	5,841
JTF yritystuet, EAKR	2,090	0,671	2,761	0,000	2,761
JTF muu EAKR tyyppinen toiminta	1,045	0,336	1,381	0,158	1,539
JTF ESR, alue-rahoitus	1,046	0,336	1,382	0,159	1,541
Kainuun liitto	4,182	1,343	5,525	0,319	5,844
YHTEENSÄ	8,363	2,686	11,049	0,636	11,685

Vuoden 2024 JTF-varat yhteensä 972 000 €

Kehitystarpeet ja -tavoitteet vuoteen 2030 mennessä ilmastoneutraalin unionin talouden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä

1) Turvetuotannon loppuminen luo merkittäviä kehittämistarpeita yritystoimintaan ja työllisyyteen

- **Kehittämistarpeet:** Energiaturpeen tuotannon ja käytön vähenemisen johdosta yritystoiminta vähenee ja Kainuuseen tarvitaan **uutta yritystoimintaa**, yritystoiminnan uudistamista sekä elinkeinorakenteen monipuolistamista. Onnistuneiden **omistajanvaihdosten** kautta saadaan myös toimintansa lopettamaan joutuville turvealan yrittäjille uusia liiketoimintamahdollisuuksia.
- **koulutusta** työttömiksi jääneille, työttömyysuhan alaisille sekä erityisesti nuorille ja ammatillista tutkintoa vailla oleville, koulutusta elinkeinotoiminnan uudistamiseen, uuden liiketoiminnan aloittamiseen, pk-yritysten uudistamis- ja muutosvalmiuksiin, tuottavuuden lisäämiseen
- **yritysverkostoja sekä -kiihdyttämö- ja hautomotoimintaa.**
- **Kehitystavoite:** energiaturpeen tuotannon ja käytön loppumisen synnyttämien kehittämistarpeiden edellyttämät **elinkeinotoiminnan monipuolistaminen ja uudistaminen** onnistuvat, siirtymässä menetetyn **yritystoiminnan tilalle onnistutaan luomaan uutta sekä uudelleen työllistämään** työttömiksi joutuneet

Kehitystarpeet ja -tavoitteet vuoteen 2030 mennessä ilmastoneutraalin unionin talouden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä

- **2) Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI)**
- **Kehittämistarpeet:** Energiaturve korvataan kahdessa vaiheessa. **1. vaiheessa** energiaturpeen korvaaminen paikallisella metsä- ja muulla **bioenergialla** on nopeasti toteutettavissa. Siirtymän **2. vaiheessa** siirrytään asteittain **polttoon perustumattomaan energiantuotantoon** (aurinko-, lämpövarastot, geoterminen energia, tuulienergia ja vihreä vetytalous), mikä vaatii tuotantojärjestelmien muuttamista ja TKI-toimintaa etenkin suuremmissa energiantuotantolaitoksissa. Rakennusten suurissa ja pienissä kohteissa energiantuotanto voidaan hoitaa erikokoisten lämpöpumppujärjestelmien ja energian varastoinnin avulla. Lisäksi TKI-toimintaa tarvitaan kehitettäessä uusiutuvan energian varastointia, hukkalämmön hyödyntämistä ja energiatehokkuutta sekä tuuli- tai aurinkovoimaa lähteenään käyttävää vihreän vedyn tuotantoa. Lämpölaitosten **energiatehokkuutta** parantamalla voidaan vähentää polttoaineiden tarvetta. Lisäksi tavoitteena on saada kaikki Kainuun merkittävät **hukkalämmönlähteet hyötykäyttöön**. Kainuun maakuntasuunnitelman mukaisesti vuoteen 2040 mennessä siirrytään polttoon perustumattomaan energiantuotantoon.

Kehitystarpeet ja -tavoitteet vuoteen 2030 mennessä ilmastoneutraalin unionin talouden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä

- **2) Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI)**
- Energiaturpeen tuotannon hiipuminen vaikeuttaa merkittävästi kohtuuhintaisen kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuutta ja muita turpeen käyttömuotoja. Kasvu- ja kuiviketurpeelle ei toistaiseksi ole olemassa vaihtoehtoja yhtä tehokasta materiaalia. **Turpeen käytölle kaikissa muodoissaan tulee etsiä korvaavia materiaaleja** sekä kehittää uusia viljelymenetelmiä ja kasvualustoja, jotka vähentävät kasvuturpeen tarvetta.
- Energiaturpeen käytön loppuminen luo tarpeen kehittää **vähähiilistä kiertotaloutta**. Sen kehittymisen edellytys on TKI toiminta, jolla kehitetään jätteistä ja tuotannon sivuvirroista uusia tuotteita ja uusien tuotteiden raaka-aineita, joiden tuotantoon tulee saada yrityksiä investointeja
- **Kehittämistavoite:** TKI-toiminnan avulla kehitetään **uusia tuotteita sekä luodaan uutta ja uudistetaan olemassa olevaa elinkeinotoimintaa, kohotetaan tuotannon jalostusastetta ja työn tuottavuutta, luodaan uusia yrityksiä ja työpaikkoja** energiaturpeen tuotannon ja käytön loppumisessa menetettyjen tilalle sekä mahdollistetaan kaksivaiheinen **siirtymä pois energiaturpeen** käytöstä bioenergiaa sekä polttoon perustumatonta energiantuotantoa kehittämällä.

Kehitystarpeet ja -tavoitteet vuoteen 2030 mennessä ilmastoneutraalin unionin talouden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä

3) Turvetuotannosta poistuvien alueiden kunnostus ja käyttötarkoituksen muuttaminen

Kehittämistarpeet: Kainuussa turvetuotannosta poistuville alueille tulee etsiä kokonaiskestäviä jälkihoito- ja -käyttömuotoja, kuten ennallistaminen, ilmastokosteikot, soveltuvilta osin metsitys, sekä viljely ilmastoviisaita toimintatapoja käyttäen. Ennallistamis- ja uudelleen käyttömuodoilla on varmistettava, että turpeen sisältämät hiilivarastot eivät vapaudu ilmakehään ja entiset turvetuotantoalueet muuttuvat kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä hiilinieluiksi. Turvetuotantoalueiden jälkikäyttöön tulee TKI-toiminnan avulla kehittää kestäviä toimintatapoja, joilla on suotuisimmat ilmasto- ja ympäristövaikutukset. Turvetuotanto tarvitsee Suomen ympäristönsuojelulain mukaisen luvan, joka sisältää velvoitteet tiettyihin jälkihoitotoimiin mutta ei jatkokäyttöön tai ennallistamiseen. Turvetuotantoalueen ympäristöluvassa vaaditut jälkihoitotoimet eivät sisälly JTF:ssä rahoitettavaksi esitettyihin jatkokäyttömuotoihin. Usein turvetuottaja ei omista tuotantoaluetta ja jatkokäytöstä päättää maanomistaja. Turvetuotannosta poistuvat alueet eivät ole pilaantuneita samalla tavoin, kuin vanhat teollisuusalueet ovat.

Kainuussa on 28 turvetuotantoaluetta, jotka pitää ennallistaa tai muuttaa niiden käyttötarkoitusta.

Kehitystavoite: löydetään ja rakennetaan kullekin **entiselle turvetuotantoalueelle optimaaliset ennallistamisen tai uusiokäytön muodot**, joiden avulla turvetuotannon lopettamisella saatu ilmastohyöty säilyy, tuotantoalueet muuttuvat kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä hiilinieluiksi, niiden ekologinen tila paranee ja niille luodaan kestävää elinkeinotoimintaa.

Kainuun JTF suunnitelma / Suunnitellut toimintatyypit ja kehitettävät teemat:

1. Aluetalouden vihreän siirtymän mukainen uudistaminen sekä uuden hiilineutraalin liiketoiminnan ja hiilineutraalin talouden työpaikkojen luominen
2. Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI)
3. Turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja käyttötarkoituksen muuttaminen

Suunnitellut toimintatyypit

1) Aluetalouden uudistaminen ja vihreä siirtymä sekä hiilineutraalin liiketoiminnan ja työpaikkojen luominen korvaamaan energiaturpeen tuotannon ja käytön loppumisen myötä menetettyjä työpaikkoja ja elinkeinotoimintaa

- **Toimintatyypit / niiden panos JTF-suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen**
 - **Pk-yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja innovointivalmiudet (ml. liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen), toimintaa uudistavat ja tuottavuutta lisäävät investoinnit sekä tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittäminen / panos:**
vauhdittaa yritysten kestäväää kasvua sekä elinkeinotoiminnan uudistamista ja monipuolistamista sekä luo uusia työpaikkoja ja yrityksiä

1) Aluetalouden uudistaminen ja vihreä siirtymä sekä hiilineutraalin liiketoiminnan ja työpaikkojen luominen korvaamaan energiaturpeen tuotannon ja käytön loppumisen myötä menetettyjä työpaikkoja ja elinkeinotoimintaa

- **Toimintatyypit / niiden panos JTF-suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen**
- **Uudelleenkoulutus ja uusien taitojen hankkiminen; ensisijainen kohderyhmä turvesektorilta työttömiksi jääneet tai työttömyysuhanalaiset erityiskohteena nuoret / panos:** parantaa työttömien ja työttömyysuhan alaisten työllistymismahdollisuuksia ja työllistää työttömiksi joutuneita sekä vahvistaa yritysten valmiuksia toiminnan uudistamiseen ja jatkuvuuteen
- **Turvesektorin ja muiden siihen liittyvien toimijoiden osaamisen ja valmiuksien kehittäminen mm. puunkorjuun ja turvesoiden ennallistamisen aloilla uuden liiketoiminnan mahdollistamiseksi / panos:** luo uutta yritystoimintaa ja parantaa yritysten, työntekijöiden ja työttömyysuhan alaisten työmarkkinavalmiuksia
- **Uusi tai uudistuva liiketoiminta, (ml. yritysverkostojen kehittäminen, yrityskiihdyttämö- ja hautomomallit) sekä yritysten jatkuvuus omistajavaihdoksin / panos:** luo korvaavaa yritystoimintaa sekä monipuolistaa ja uudistaa elinkeinotoimintaa

2) Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI)

- **Toimintatyypit / niiden panos JTF suunnitelman kehittämistarpeiden ratkaisuun ja tavoitteiden toteuttamiseen**
- **Elinkeinoelämälähtöinen innovaatiotoiminta ja TKI-yhteistyö; yritysten ja tutkimuksen yhteishankkeet** / panos: luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia, yrityksiä ja työpaikkoja, uusia tuotteita sekä luo uutta ja uudistaa olemassa olevaa elinkeinotoimintaa, kohottaa tuotannon jalostusastetta ja työn tuottavuutta
- **Uudet innovaatiot turpeen korvaamiseksi ja turpeen uudet innovatiiviset käyttömuodot** / panos: luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia, uusia yrityksiä ja työpaikkoja energiaturpeen tuotannon ja käytön loppumisessa menetettyjen tilalle sekä mahdollistetaan kaksivaiheinen siirtymä pois energiaturpeen käytöstä bioenergiaa ja kiertotaloutta sekä polttoon perustumatonta energiantuotantoa kehittämällä.

2) Vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää tukeva tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI)

- **Toimintatyypit / niiden panos JTF suunnitelman kehittämistarpeiden ratkaisuun ja tavoitteiden toteuttamiseen**
- **Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden uudet ratkaisut ja TKI / panos:** luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia, TKI-toiminnan avulla edistetään kaksivaiheista siirtymää pois energiaturpeen käytöstä bioenergiaa ja kiertotaloutta sekä polttoon perustumatonta energiantuotantoa kehittämällä.
- **Pk-yritysten bio- ja kiertotalouskonseptit / panos:** vahvistaa vähähiilistä ja vesiviisasta kiertotaloutta ja luo siihen pohjautuvia uusia yrityksiä ja työpaikkoja ja olemassa oleville yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä tehostaa tuotantoprosessien resurssitehokkuutta
- **Polttoon perustuvan ja perustumattoman teknologian lisäinvestoinnit (pilarit II ja III) / panos:** luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia, mahdollistaa siirtymän pois energiaturpeen käytöstä bioenergian ja polttoon perustumattoman energiantuotannon kehittämisen avulla

(3) Turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja käyttötarkoituksen muuttaminen

- Toimintatyypit / niiden panos JTF-suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen**
- Turvetuotannosta poistuvien soiden ennallistaminen sekä selvitykset ja pilotoinnit niiden ennallistamisen ja jälkikäytön edellytyksistä ja mahdollisuuksista / panos: edistää turvesoiden kestäväää jälkikäyttöä, luo uutta elinkeinotoimintaa**

JTF:n erityiset valintaperusteet (erityistavoitekohtaiset, horisontaaliset sekä tarkentava) huomioidaan haussa

- Erityiset valintaperusteet ovat **erityistavoitekohtaisia**. Ne eivät rajaa hankkeiden tukikelpoisuutta, vaan pyrkivät **nostamaan esille parhaita** hankkeita.
- Hankkeen yhdenmukaisuus maakunnan siirtymäsuunnitelman ja erityistavoitteen kanssa tarkistetaan yleisiä valintaperusteita arvioitaessa.
- Pisteytettäväksi valintaperusteiksi on nostettu rahaston erityistä lisäarvoa tuottavia painopisteitä tai painotuksia.
- Kaikissa hauissa käytetään **horisontaalisia valintaperusteita** (sukupuolten tasa-arvo; EU:n perusoikeuskirjan periaatteet ml. yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja esteettömyys; kestävä kehitys ja unionin ympäristöpolitiikka)
- Näiden lisäksi hakujen suuntaamiseksi tulee hakuun valita **vähintään kolme** erityistavoitekohtaista valintaperusteista, joista yksi voi olla tarkentava valintaperuste.
- **Yhteensä** pisteytettäviä valintaperusteita on vähintään **kuusi kappaletta**.
- **Tarkentava valintaperuste**: Hanke kohdistuu maakuntien strategioissa (erityisesti älykkään erikoistumisen strategia) tunnistettuihin kärkialoihin tai kehittämiskohteisiin eli hankkeiden oltava Kainuun maakuntaohjelman mukaisia

JTF rahoituspäätöksissä hyödynnettävät erityistavoitekohtaiset valintaperusteet

- Hanke tukee ja edistää turveyrittäjien ja muiden turvesektorin toimijoiden uudelleen työllistymistä tai uuden liiketoiminnan käynnistämistä
- Hanke edistää kasvuhakuista ja uutta työllistävää liiketoimintaa
- Hankkeella tuetaan uudistuvaa liiketoimintaa sekä yritysten jatkuvuutta
- Hanke parantaa pk-yritysten kasvu-, kansainvälistymis-, markkinointi- tai innovointivalmiuksia tai -edellytyksiä
- Hanke tukee pk-yritysten tuotteiden, palveluiden tai tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista tai uuden teknologian käyttöönottoa
- Hanke vahvistaa hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista tai kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke tukee ja edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa
- Hanke vahvistaa kiertotalouteen ja korkean jalostusasteen biotalouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista ja kehittää uusia tuote- ja palvelukonsepteja
- Hanke edistää hiilinielujen säilyttämistä tai ennallistamista
- Hanke tukee elinkeinojen sopeutumista ilmastonmuutokseen
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien työllisyyttä välittömästi tai välillisesti.
- Hankkeessa edistetään erilaisia työmahdollisuuksien räätälöintejä yhteistyössä rekrytoivien työnantajien kanssa
- Hanke vastaa osaltaan tunnistettuihin paikallisiin/alueellisiin työvoimatarpeisiin
- Hankkeen toimenpiteillä edistetään koulutuksessa aliedustettuihin ryhmiin kuuluvien osaamista ja sitä kautta työllistymismahdollisuuksia.

Kainuun liiton hakukuulutus vuoden 2023 alussa sisältäen JTF rahoituksen

- Haku avautuu todennäköisesti helmikuussa 2023 ja kestää 1–2 kuukautta
- Kainuun liitto ilmoittaa hausta EURA 2021 -järjestelmässä sekä muissa sähköisissä kanavissa
- Haussa haetaan hankkeita toimintalinjoihin:
 - Innovatiivinen Suomi (toimintalinja 1)
 - Hiilineutraali Suomi (toimintalinja 2)
 - Saavutettavampi Suomi (toimintalinja 3)
 - **JTF-toimintalinja 7: Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi**
- <https://rakennerahastot.fi/euroopan-aluekehitysrahasto-eakr>

Kainuun liiton hakukuulutus vuoden 2023 alussa sisältäen JTF rahoituksen

- Ryhmähankkeet ja ylimaakunnalliset hankkeet ovat mahdollisia
- Hankkeiden tukitaso voi olla rahoituslain mukaisesti enintään 80 %. Investointihankkeissa tukitaso on enintään 70 %
- Hankehakemusten käsittely kestää noin 1–2 kuukautta hakuajan päättymisestä. Käsittelyaikaan vaikuttaa hakemuksen laatu (tavoitteiden ja toimenpiteiden esittely sekä sitoumukset ulkopuolisesta rahoituksesta)
- Hankkeiden tulee toteuttaa Kainuun maakuntaohjelmaa sekä Kainuun alueellista siirtymäsuunnitelmaa
- Hakijoina voivat olla tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot, julkisomisteiset teknologia- ja osaamiskeskukset, kunnat ja muut julkisyhteisöt sekä yhdistykset. Kainuun liitto ei myönnä rahoitusta yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen

Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta 867/2021 / 5 §

Maakunnan liiton myöntämä tuki

Maakunnan liitto voi myöntää rahoituslain 9 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mukaista alueellista kehittämistukea:

- 1) alueen elinkeinotoiminnan kehittämistä koskeviin hankkeisiin;
- 2) kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin;
- 3) muihin kehittämishankkeisiin alueen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi;
- 4) Suomen ja muiden maiden välisiin elinkeinopoliittisiin ja muihin alueellista kehitystä edistäviin yhteistyöhankkeisiin;
- 5) hankkeiden, ohjelmien ja yhteistyösopimusten hallinnointiin sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien toimijoiden väliseen yhteistyöhön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun alueellisen kehittämistuen hankkeeseen sisältyvän investoinnin on oltava välttämätön kehittämishankkeen toteuttamiselle ja sen kustannusten enimmäismäärä voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen.

*Kainuun liitto järjestää alkuvuodesta 2023
hakuinfon, jossa tuodaan esille edellä
mainitun lisäksi käytettävät kustannusmallit
ym.*

Lisätietoa

[Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027-ohjelma - Kainuun liitto](#)

[Pohjois-Suomen rahoituslinjaukset](#)

<https://eura2021.fi/>

<https://rakennerahastot.fi/etusivu>

Jouni.Ponnikas@kainuunliitto.fi; Heikki.Immonen@kainuunliitto.fi

Kiitos mielenkiinnosta!
Hyvää joulua!
jouni.ponnikas@kainuunliitto.fi